

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2022/2023**

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-23).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podanych jest kilka odpowiedzi. Wybierz tylko jedną odpowiedź, podkreślając ją bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl i zaznacz poprawną odpowiedź.
7. Zadania np. z luką, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIĄ

--	--	--

.....
*Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia wojewódzka
komisja konkursowa)*

Stopień:
trzeci

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	2	4	4	3	4	3	2	2	2	4	1	3	1	2	3	1	3	2	1	4	3	4	60
Liczba punktów ustalona przez wojewódzką komisję konkursową																								

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: finalisty – 30 p.

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: laureata – 54 p.

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (2p.)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie odpowiedz na pytania.

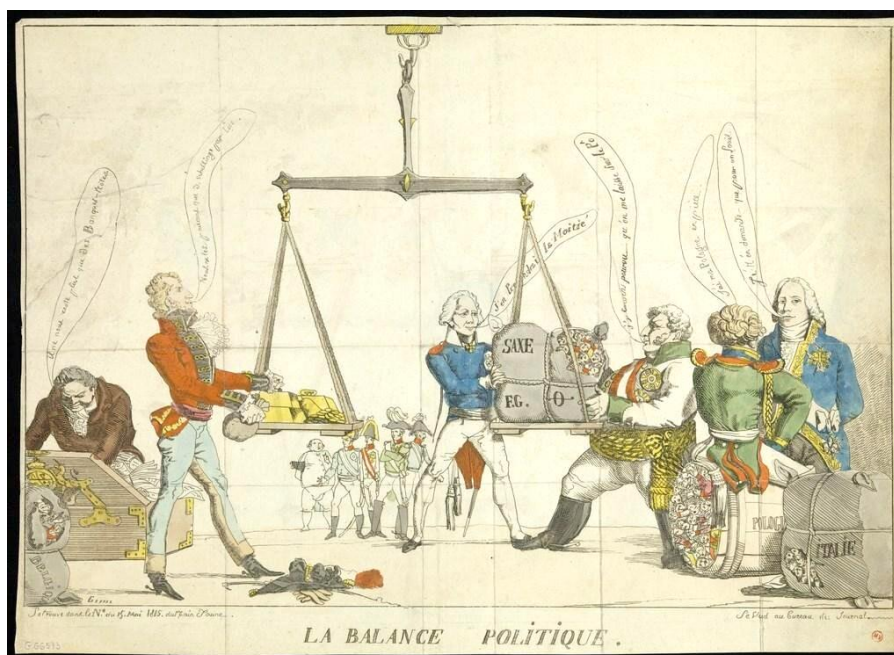
Francuzi! Na wygnaniu doszły do mnie wasze skargi i wasze życzenia. Przyzywacie na powrót przez was obrany rząd, jedynie legalny [...]. Wśród niebezpieczeństw rozlicznych przebyłem morze. Obecnie wracam do was, aby moje prawa, które również są waszymi, uchwycić znów w swe ręce [...]. Nie ma żadnego narodu [...], który nie miałby prawa uchylania się od hańby [...] słuchania władcy, którego narzucił wam chwilowo zwycięski nieprzyjaciel [...]. Toteż będę się zawsze chlubić, że jedynie wam i moim dzielnym żołnierzom zawdzięczam całą moją potęgę.

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 7, Nowa Era, s.17.

- A. Podaj nazwę wyspy, która była miejscem wspomnianego w tekście „wygnania” Napoleona Bonaparte:
- B. Jak w historiografii nazywamy okres, który Napoleon rozpoczął cytowaną powyżej odezwą:

Zadanie 2. (2p.)

Na podstawie zamieszczonego poniżej źródła ikonograficznego oraz wiedzy własnej podaj zasadę, którą symbolizuje zamieszczona poniżej karykatura. Wyjaśnij na czym polegała.

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.).

Zasada przedstawiona na ilustracji -

Wyjaśnienie zasady -

.....

.....

Zadanie 3. (4p.)

Na podstawie poniższego tekstu źródłowego i wiedzy własnej napisz, czy poniższe zdania zawierają informację prawdziwą, czy też fałszywą. W tabeli wpisz prawda lub fałsz. Do zapisu nie używaj drukowanych liter.

Konstytucja Królestwa Polskiego - fragmenty

Artykuł 1. Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim.

Artykuł 2. Stosunki cywilne i polityczne, które jemu naznaczamy, jako też i związki to połączenie ustalić mające, objęte są niniejszą ustawą, którą mu nadajemy.

Artykuł 3. Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w osobie naszej i naszych potomków, dziedziców i następców podług porządku następstwa ustanowionego dla tronu Cesarstwo-Rosyjskiego.

Artykuł 35. Rząd jest w osobie Króla. Król sprawuje władzę wykonawczą w całej swej rozciągłości. Wszelka władza wykonawcza lub administracyjna od niego tylko pochodzić może.

Artykuł 36. Osoba Królewska jest święta i nietykalna.

Artykuł 37. Wszystkie akta publiczne sądów, trybunałów i magistratur jakich bądź, pod królewskim wydawane będą imieniem. Monety i stemple nosić będą oznakę przez niego wskazaną.

Artykuł 86. W osobie Króla i w dwóch Izbach Sejmowych polega władza prawodawcza, stosownie do rozporządzeń artykułu trzydziestego pierwszego.

Artykuł 87. Sejm zwyczajny zgromadza się co dwa lata w Warszawie w czasie oznaczonym przez akt zwołania od Króla wydany. Trwać będzie dni trzydzieści. Król jedynie może go przedłużyć, odroczyć i rozwiązać.

Lp.		Prawda/Fałsz
A	Królestwo Polskie i Cesarstwo Rosyjskie połączone było unią personalną.	
B	Na mocy Konstytucji Królestwa Polskiego wprowadzono trójpodział władzy w Kongresówce.	
C	Konstytucja Królestwa Polskiego została oktrojowana przez Mikołaja I.	
D	Jedynie władca mógł zwoływać posiedzenie parlamentu Królestwa Polskiego.	

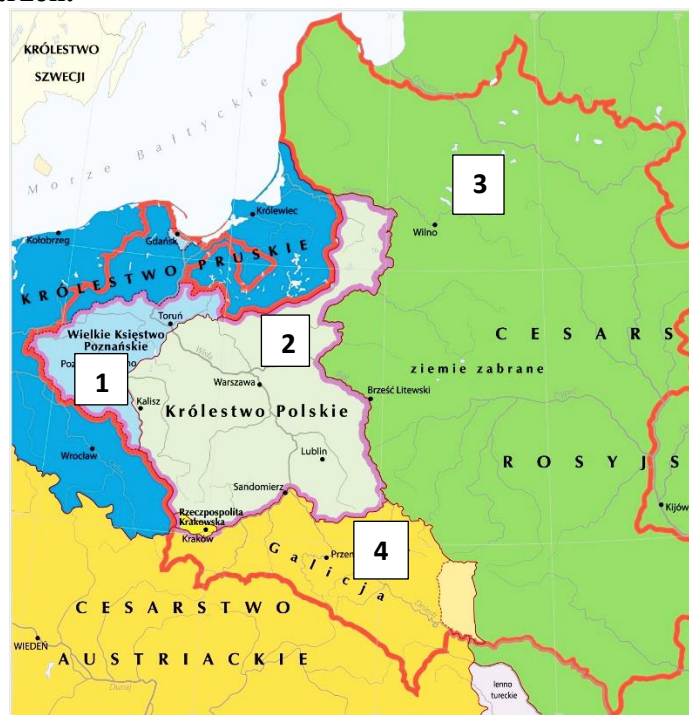
Zadanie 4. (4p.)

Podaj nazwy i daty rozpoczęcia opisanych poniżej wydarzeń.

	Opis	Nazwa konfliktu/powstania	Data
A	Ten konflikt zbrojny rozegrał się w połowie XIX wieku. Naprzeciwko siebie stanęły Cesarstwo Rosyjskie i Imperium Osmańskie, które poparły Wielka Brytania, Francja i Piemont. W trakcie jego trwania miała miejsce wielomiesięczna obrona Sewastopola.		
B	Na czele tego zrywu stanął generał La Fayette. W ciągu „trzech dni chwały” mieszczanie zmusili Karola X do abdykacji. Rządy powierzono Ludwikowi Filipowi z orleańskiej linii Burbonów. Nowy król przyjął tytuł „Z łaski Bożej i woli ludu”.		

Zadanie 5. (3p.)

W tabeli wpisano wydarzenia, które miały miejsce na ziemiach polskich w XIX w. Wskaż ich miejsce, wpisując do tabeli odpowiadającą im cyfrę z mapy. Jedna z cyfr nie pasuje do żadnego z wydarzeń.

zpe.gov.pl (dostęp: 5.01.2023r.).

	Wydarzenie	Cyfra
A	Zdobycie Arsenału przez powstańców w 1830 roku.	
B	Wystąpienia chłopskie pod przewodnictwem Jakuba Szeli.	
C	Budowa fabryki maszyn rolniczych Hipolita Cegielskiego.	

Zadanie 6. (4p.)

Na podstawie tekstu i wiedzy własnej podaj po dwie zmiany, jakie zaszły w życiu społecznym i gospodarczym, dzięki rozwojowi kolei.

Hans Christian Andersen, *Kolej żelazna*-fragment relacji z podróży

Ponieważ wielu moich czytelników nigdy nie widziało kolei żelaznej, spieszę przedstawić im to zjawisko. [...] Na przodzie zaprzęgamy maszynę parową, w której zasiądzie sam mistrz: tylko on potrafi ją prowadzić i zatrzymywać; wreszcie wagony z ludźmi i bydłem łączymy łańcuchami i ruszamy. Wzdłuż całego szlaku wiadomo, o której godzinie i minucie przybędzie sznur wagonów, na mile słychać też dźwięk gwizdka sygnałowego pędzącego pociągu, a wszędzie, gdzie boczne drogi dla zwykłych podróżnych i pieszych przecinają kolej żelazną, wartownik opuszcza drewniany szlaban i pocziwcy muszą czekać, aż przejedziemy. Mój rząd wagonów tworzył trzy oddziały: dwa pierwsze to wygodne zakryte wozy i całkiem podobne do naszych dylżansów, znacznie jednak szersze, trzeci zaś jest wozem odkrytym i jazda nim jest tak nieprawdopodobnie tania, że nawet najbiedniejszy wieśniak mógłby się z nami zabrać, a kosztowałoby go to mniej, niż gdyby miał przejść całą drogę pieszo, posilać się w karczmie, a może nawet nocować podczas podróży. [...]

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 64.

Zmiany gospodarcze

-
-

Zmiany społeczne

-
-

Zadanie 7. (3p.)

Napisz, które godło pochodzi z okresu powstania styczniowego: A czy B? Następnie uzasadnij swój wybór, podając dwa argumenty.

A

B

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.).

Z okresu powstania styczniowego pochodzi godło oznaczone literą:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 8. (2p.)

Do poniższych definicji dopisz odpowiadające im pojęcia.

	Definicja	Pojęcie
A	Nadanie chłopom praw do całości lub części użytkowanej przez nich ziemi.	
B	Przepis zabraniający w zaborze pruskim języka polskiego w trakcie zebrań publicznych, jeżeli Polacy stanowili mniej niż 60% mieszkańców powiatu.	

Zadanie 9. (2p.)

Czy oba poniższe rysunki przedstawiają taką samą politykę kolonialną państw europejskich wobec swoich afrykańskich posiadłości? Zajmij stanowisko i uzasadnij je.

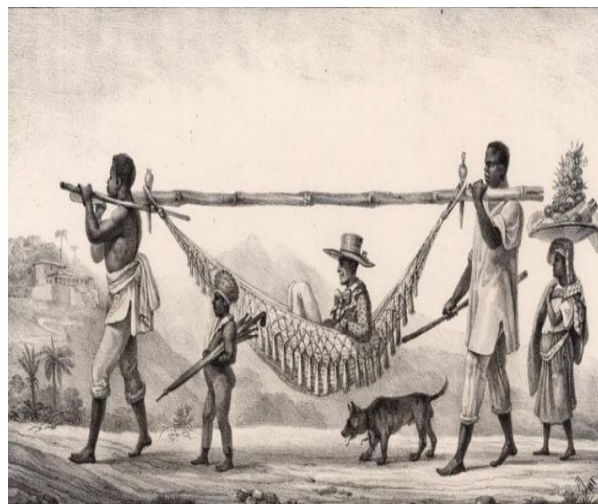

IN THE RUBBER COILS.

Reproduced from the "Punch" magazine.

A. Król Belgów - Leopold przedstawiony, jako wąż.

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.)

B. „Spacer”

Jean Baptiste, 1835 (EAST NEWS).

Stanowisko: TAK NIE

Uzasadnienie:
.....
.....
.....
.....

Zadanie 10. (2p.)

Na podstawie tekstu źródłowego odpowiedz na pytanie.

Orędzie Prezydenta USA W. Wilsona, fragment

13. Należy stworzyć niezależne państwo polskie, które powinno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność bezsprzecznie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezależność polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

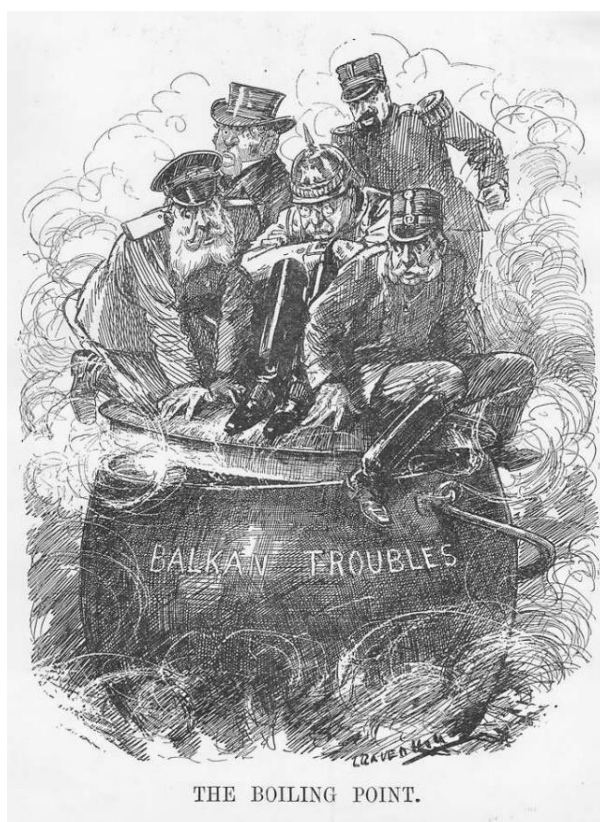
Jakie były dwa postulaty amerykańskiego prezydenta dotyczące terytorium II Rzeczypospolitej?

-
-

Zadanie 11. (4p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Ilustracja *Kocioł bałkański*

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.).

A. Wymień nazwy trzech państw, których przywódcy usiedli na gotującym się kotle.

.....

B. Uzasadnij stwierdzenie, że Bałkany stały się miejscem wybuchu pierwszej wojny światowej.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 12. (1p.)

Podaj nazwę stylu rozwijającego się na przełomie XIX i XX w., którego przykłady zostały zilustrowane poniżej.

Nazwa stylu -

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.)

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2022r.)

Zadanie 13. (3p.)

Wymień trzy różne wydarzenia, które przyczyniły się w latach 1918-1921 do ukształtowania zachodniej i północnej granicy II Rzeczypospolitej.

-
-
-

Zadanie 14. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – ostatniego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Anschluss Austrii	
B	Podpalenie Reichstagu	
C	Remilitaryzacja Nadrenii	
D	Pakt Ribbentrop-Mołotow	

Zadanie 15. (2p.)

Ilustracja przedstawia premiera brytyjskiego po powrocie z konferencji w Monachium w 1938 roku. Unosząc kartkę, powiedział do zgromadzonych tłumów: „Są tu podpisy pana Hitlera i mój. Sądzę, że przywiozłem pokój naszym czasom”. Czy ustalenia konferencji monachijskiej dały Europie pokój? Zajmij stanowisko i uzasadnij je.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 122.

Stanowisko: TAK NIE

Uzasadnienie:
.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej

Bogu Wszechmogącemu i Tobie, Narodzie Polski

ślubowałem ustawy konstytucyjnej przestrzegać i bronić, dobru powszechnemu wiernie służyć. Poprzednik mój — Pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, [...] poległ z ręki, opętanej szaleńcem nienawiści. Ponury cień padł na odradzającą się państwowość polską“..

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 122.

- A. Napisz imię i nazwisko tragicznie zmarłego prezydenta, który został wspomniany w orędziu:
- B. Podaj datę roczną śmierci pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:
- C. Podaj wydarzenie, które przyczyniło się w 1926 r. do zakończenia kadencji drugiego prezydenta II Rzeczypospolitej:

Zadanie 17. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z okresu wojny obronnej w Polsce 1939 roku. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – ostatniego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Bitwa pod Kockiem	
B	Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku	
C	Wejście wojsk radzieckich na terytorium Polski	
D	Kapitulacja Warszawy	

Zadanie 18. (3p.)

Wykonaj poniższe polecenia.

Zaślubiny z morzem, Kołobrzeg 1 marca

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 102.

A. Dokończ zdanie, podkreślając jedną z odpowiedzi, a następnie uzasadnij swój wybór:

Zaślubiny Polski z morzem w Kołobrzegu mogły mieć miejsce najwcześniej w roku

- a) 1919; b) 1938; c) 1945; d) 1963

Uzasadnienie:

.....

.....

B. Podaj miejsce zawarcia traktatu międzynarodowego, który zagwarantował prawo Polski do części wybrzeża ukazanego na ilustracji.

Miejsce zawarcia traktatu:

Zadanie 19. (2p.)

Na podstawie źródeł A i B rozpoznaj, czy zdjęcie i opis dotyczą tej samej operacji militarnej III Rzeszy z 1940 roku. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do obu źródeł.

Źródło A. Żołnierze niemieccy w czerwcu 1940 r.

pl.wikipedia.org (dostęp 2.12.2022r.).

Źródło B. Kwatera Główna Hitlera - Specjalne wytyczne na temat sposobów prowadzenia wojny lotniczej i morskiej

Celem stworzenia warunków do ostatecznego powalenia [...] zamierzam kontynuować wojnę w powietrzu i na morzu przeciwko [...] metropolii w ostrzejszej formie niż dotychczas. W związku z tym rozkazuję:

1. Jednostki lotnictwa niemieckiego zwalczą możliwie szybko wszystkimi będącymi w ich dyspozycji siłami lotnictwo [...]. Naloty należy kierować przede wszystkim przeciwko jednostkom latającym, ich organizacjom naziemnym i zaopatrzeniowym, poza tym przeciwko przemysłowi lotniczemu, łącznie z przemysłem wytwarzającym sprzęt przeciwlotniczy.

2. Po uzyskaniu [...] przewagi powietrznej należy wojnę powietrzną kontynuować przeciwko portom, ze szczególnym uwzględnieniem magazynów z zapasami w głębi kraju.

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Historia 6, Podręcznik Nowa Era, s. 18, Warszawa 2019

Rozstrzygnięcie: TAK NIE

Uzasadnienie:
.....
.....

Zadanie 20. (1p.)

Na podstawie lektury Grzegorza Bębniaka, Sebastiana Rosenbauma, Mirosława Węckiego; *Wojciech Korfanty* uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z życia Wojciecha Korfanteo. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – ostatniego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Osadzenie w twierdzy w Brześciu Litewskim	
B	Powrót do kraju po aneksji Zaolzia przez Polskę	
C	Objęcie funkcji dyktatora III powstania śląskiego	
D	Powitanie wojsk generała Szeptyckiego w Katowicach	

Zadanie 21. (4p.)

Na podstawie lektury Grzegorza Bębniaka, Sebastiana Rosenbauma, Mirosława Węckiego, *Wojciech Korfanty* zdecyduj, które zdania zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą. Do tabeli wpisz Prawda/Falsz, do zapisu nie używaj drukowanych liter.

	Wydarzenie	Prawda/Falsz
A	Wojciech Korfanty pochodził z robotniczej rodziny z Siemianowic Śląskich.	
B	Wojciech Korfanty był posłem do niemieckiego Reichstagu i pruskiego sejmiku - Landtagu.	
C	Powodem powrotu Wojciecha Korfanteo do Polski była śmierć jego syna – Witolda.	
D	Wojewoda śląski – Michał Grażyński był serdecznym przyjacielem Wojciecha Korfanteo.	

Zadanie 22. (3p.)

Do przedstawionego opisu postaci dopisz jej imię i nazwisko.

	Opis postaci	Imię i nazwisko
A	Był ideologiem, politykiem i założycielem Narodowej Demokracji. W sierpniu 1917 r. założył w Lozannie Komitet Narodowy Polski. Przyczynił się do powstania we Francji „Błękitnej Armii”. W trakcie konferencji pokojowej w Wersalu reprezentował państwo polskie.	
B	Po klęsce wrześniowej 1939 r. pełnił funkcję premiera i naczelnego wodza sił zbrojnych. W 1941 r. podpisał porozumienie z ZSRR, co pozwoliło na utworzenie armii polskiej w wschodzie. Zginął w katastrofie lotniczej na Gibraltarze.	
C	Rotmistrz wojska polskiego i jeden z Niezlomnych. W trakcie II wojny światowej działał w konspiracji. Przedostał się do obozu w Auschwitz i stworzył tam siatkę konspiracyjną. Po udanej ucieczce z obozu przedostał się na Zachód do wojsk Andersa. Skazany na śmierć w 1948r.	

Zadanie 23. (4p.)

Ilustracja przedstawia poznański pomnik upamiętniający ważne wydarzenia z historii XX-wiecznej Polski. Wybierz spośród wskazanych na pomniku dat te, które dotyczą zamieszczonych w tabeli tekstów źródłowych. Daty wpisz przy odpowiadających im tekstach.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 128.
zpe.gov.pl (dostęp: 28.12.2022r.).

	Opis wydarzenia	Data
A	<i>Obywatelki i obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej! Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. [...] Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią.[...] Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.</i>	
B	<i>Jak cenzura zdjęła „Dziady” Związek Literatów Rozpoczął obrady. Tylko jeden wielki feler Nie wie PZPR Co w tym jest.</i>	
C	<i>"Komisja Rządowa i Międzyzakładowy Komitet Strajkowy [dalej: MKS] po rozważeniu 21 żądano strajkujących załóg Wybrzeża doszły do następujących ustaleń: W sprawie punktu pierwszego, który brzmi: Akceptacja niezależnych od Partii i pracodawców wolnych związków zawodowych (...) ustalono: 1.[...]Uznaje się za celowe powołanie nowych samorządnych związków zawodowych, które byłyby autentycznym reprezentantem klasy pracującej.</i>	
D	<i>Stoczniovcy Gdyni, stoczniovcy Gdańska Idźcie do domu, skończona walka Świat się dowiedział, nic nie powiedział Janek Wiśniewski padł!</i>	

Brudnopis